

Quickscan natuurtoets locatie

Brinkgreven, Deventer

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in
het kader van natuurwet- en regelgeving*



COLOFON

Titel: **Quickscan natuurtoets locatie Brinkgreven, Deventer**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet en -regelgeving

Projectcode: 10-161 +10-161A

Status: Concept

Datum: 20 juli 2011

Auteur: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz

Eindredactie: Drs. I. (Iwan) Veeman

Veldonderzoek: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz, ir. D.S. (David) Sietses & ing. M.G. (Mark) Hoksberg

Opdrachtgever: Dimence

Contactpersoon: Dhr. E.J. Huissen

EcoGroen Advies BV

Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze	1
2	Gebiedsgerichte natuurbescherming	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora- en faunawet.....	5
3.1	Wettelijk kader	5
3.2	Onderzoeksmethodiek.....	5
3.3	Flora	6
3.4	Vleermuizen.....	7
3.5	Grondgebonden zoogdieren	7
3.6	Broedvogels.....	8
3.7	Overige soorten	9
4	Geraadpleegde bronnen	10

Bijlagen

I	Wettelijk kader
II	Potentiële vaste verblijfplaatsen vleermuizen
III	Inventarisatiekaart foerageergebied vleermuizen

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Dimence (dhr. E.J. Huissen) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van toekomstige ontwikkelingen op het terrein van Brinkgreven aan de Nico Bolkesteinlaan te Deventer.

Het onderzoek is gebaseerd op twee dagbezoeken (28 mei 2010 en 17 maart 2011), vier oriënterende nachtelijke vleermuisbezoeken (15 juni en 10 augustus 2010 en 18 mei en 18 juli 2011) en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Op basis van de afstand, de aard van de ruimtelijke ingrepen en de binnenstedelijke ligging wordt ingeschat dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde natuurmonumenten, EHS of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- Tijdens de veldonderzoeken zijn in het plangebied geen zwaarder beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht. Mogelijk komt de laag beschermde Brede wespenorchis wel voor in het plangebied;
- Tijdens de nachtelijke bezoeken in 2010 en 2011 zijn geen vaste verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen aangetroffen. Wel zijn meerdere foeragerende Gewone dwergvleermuizen, Laatvliegers en Myotis spec. (naar verwachting Watervleermuizen) waargenomen;
- Tijdens het nachtelijk onderzoek is de zwaarder beschermde Steenmarter aangetroffen. Deze soort heeft in één van de gebouwen op het terrein een vaste verblijfplaats. Verder zijn diverse laag beschermde soorten zoals Bosmuis, Rosse woelmuis, Twee kleurige bosspitsmuis, Aardmuis, Veldmuis, Haas, Konijn, Mol en Egel te verwachten;
- In het plangebied komen diverse algemene broedvogels tot broeden zoals Houtduif, Boomklever, Merel en Koolmees. Broedplaatsen van broedvogels met jaarrond beschermde zijn niet aangetroffen en ook niet te verwachten;
- Overwintering van laagbeschermde amfibieën is te verwachten onder strooisellaag en ruigte;
- Reptielen, beschermde vissen, libellen, dagvlinders en andere ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Ontheffing en mitigerende maatregelen Flora- en faunawet

- Afhankelijk van de definitieve plannen dient mogelijk aanvullend vleermuizen- en Steenmarteronderzoek te worden uitgevoerd;
- Of het aanvragen van ontheffing op de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet in deze situatie nodig is, dient te worden bepaald op het moment dat de plannen concreet zijn en het mogelijke aanvullende onderzoek is uitgevoerd;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Voor het broedseizoen wordt echter geen standaardperiode gehanteerd, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Een soort als Houtduif kan namelijk tot half november broeden;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren, amfibieën en flora verloren gaan. Voor de in voorliggende situatie aanwezige of te verwachten tabel 1-soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Dimence, locatie Brinkgreven (contactpersoon de heer E.J. Huissen) heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van toekomstige ontwikkelingen op het terrein van Brinkgreven aan de Nico Bolkesteinlaan te Deventer.

In 2010 is op een deel van het terrein reeds een quickscan natuurtoets uitgevoerd. In 2011 is het resterende deel van het terrein onderzocht. De resultaten van alle onderzoeken zijn beschreven in één (voorliggende) rapportage.

In verband met de Flora- en faunawet, de Nota Ruimte en de Natuurbeschermingswet is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten. In het voorliggende onderzoek wordt de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten beschreven en wordt een doorkijk gegeven naar mogelijke consequenties van toekomstige ontwikkelingen in het onderzochte gebied. Daarnaast vindt een toetsing plaats aan de vigerend gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wet- en regelgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 Situatie

Dimence is voornemens om het terrein Brinkgreven aan de Nico Bolkesteinlaan te Deventer gedeeltelijk te herinrichten. Op dit moment is nog niet bekend welke ontwikkelingen uitgevoerd gaan worden. De hoofdfunctie (psychiatrie) van de instelling zal in ieder geval gelijk blijven. Deze locaties (het onderzoeksgebied) bestaan uit bebouwing, verharding, gazon, verspreid staande bomen en enkele bosschages. Daarnaast zijn enkele vijvers aanwezig.

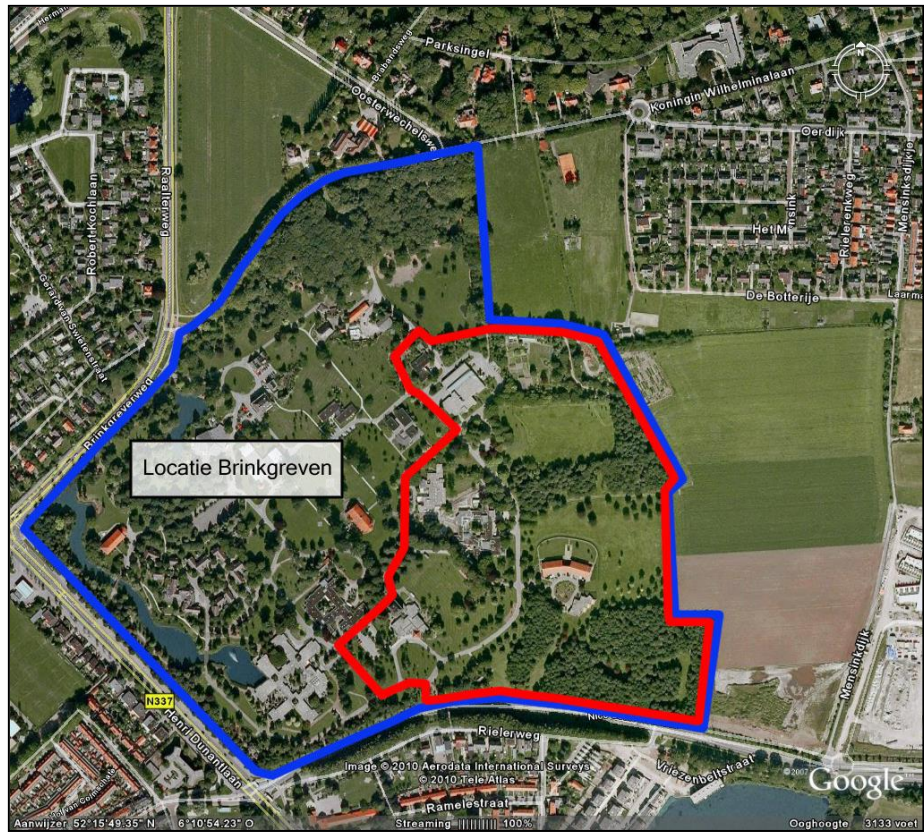
In figuur 1 (volgende pagina) is weergegeven welk deel van het terrein wanneer is onderzocht.

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Om inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen uitbreiding op juridisch beschermde natuurwaarden zijn twee sporen gevolgd;

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op twee dagbezoeken, vier nachtelijke vleermuisbezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen), beschikbare gebiedskennis en bekende ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de mogelijke effecten van een ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en gebieden. Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen en of aanvullend onderzoek ten aanzien van beschermde soorten en/of gebieden nodig is.



Figuur 1: Kaart met de ligging van locatie Brinkgreven. Het terrein binnen het rode figuur is in 2010 onderzocht. Het resterende terrein binnen de blauwe belijning is in 2011 onderzocht (bron kaartondergrond: Google Earth).

2 GEBIEDSGERICHTE NATUURBESCHERMING

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin opgenomen Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke effecten.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft op het onderzoeksgebied.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten. De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in instandhoudingdoelen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten.

Het plangebied ligt niet in, of in de directe omgeving van een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied vallend onder de bescherming van de Natuurbeschermingswet is Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Dit gebied ligt op een afstand van ruim 1800 meter van het plangebied.

Voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel zijn voor diverse habitattypen, vogelsoorten en een aantal overige soorten instandhoudingdoelen opgesteld. Het betreft onder andere enkele bostypen, hooilanden, stroomdalgraslanden en slijkige rivieroevers. Verder gaat het om een aantal diersoorten te weten Bittervoorn, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad en Kamsalamander. Relevante vogelsoorten voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel zijn de broedvogels Porseleinhoen, Kwartelkoning, Zwarte stern, Aalscholver en IJsvogel en de niet broedvogels Kleine zwaan, Wilde zwaan, Kolgans, Smient, Slobeend, Tafeleend, Nonnetje, Meerkoet, Kievit, Grutto en Reuzenster en van belang voor Fuut, Grauwe gans, Krakeend, Wintertaling, Wilde eend, Pijlstaart, Kuifeend, Scholekster en Tureluur.

Gezien de afstand, de tussenliggende barrière (stedelijk gebied) en de verwachte aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingdoelen van Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur in het leven geroepen en wordt ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de EHS. Het meest nabij gelegen gebied behorend tot de EHS is het bosgebied Wechelerveld gelegen op een afstand van circa 1000 meter ten noorden van het plangebied (Provincie Overijssel 2009b). Tevens behoort het plangebied niet tot door de provincie aangemerkte ganzenfoerageer- of weidevogelgebieden. Dergelijke gebieden liggen ook niet in de directe omgeving. Effecten op de EHS of natuurwaarden buiten de EHS zijn hier als gevolg van ingrepen in het plangebied zodoende niet aan de orde.

3 FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Wettelijk kader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten - ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EL&I noodzakelijk zijn.

Aangepaste beoordeling ontheffingen Flora- en faunawet

Tot voor kort was het noodzakelijk voor het verwijderen, verstoren of beschadigen van een vaste verblijfplaats een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen. Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling van ontheffingsaanvragen van de Flora- en faunawet voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Sinds 26 augustus van dat jaar wordt daardoor gewerkt volgens een nieuw stroomschema (zie bijlage I) en is het in veel gevallen niet meer noodzakelijk om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen (Dienst regelingen 2009a).

Voor soorten van tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Voor tabel 2 soorten zijn drie opties mogelijk:

- 1) Werken volgens de eisen van een goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet;
- 2) Het aanvragen van een ontheffing;
- 3) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft.

Overigens is het in de eerste twee gevallen ook noodzakelijk om een op de situatie toegesneden ecologisch werkprotocol op te stellen.

Voor tabel 3 soorten en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn twee opties mogelijk:

- 1) Het aanvragen van een ontheffing;
- 2) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft en dat de soort binnen het leefgebied succesvol kan overwinteren, foerageren en/of voortplanten.

Hierbij geldt voor het aanvragen van ontheffing dat ook een ecologisch werkprotocol opgesteld moet worden waarin de te nemen mitigerende maatregelen beschreven worden.

3.2 Onderzoeksmethodiek

Dagbezoeken

Op 28 mei 2010 en 16 maart 2011 zijn veldbezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. Tijdens deze bezoeken is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (Ffwet) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (Ffwet tabel 2 en 3) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden en weekdieren.

Nachtelijk onderzoek

In 2009 is een protocol voor vleermuisonderzoek opgesteld¹. Dit protocol stelt dat gedegen onderzoek naar vleermuizen bestaat uit minimaal twee bezoeken per functie (onder andere kraamverblijven, paarverblijven en vliegroutes). Omdat de ontwikkelingen momenteel nog niet concreet zijn, zijn (in beide jaren) enkel twee oriënterende nachtelijke bezoeken uitgevoerd naar het gebruik van het terrein door vleermuizen. Deze bezoeken zijn uitgevoerd op 15 juni en 10 augustus 2010 en 18 mei en 18 juli 2011. Alle onderzoeken zijn uitgevoerd onder gunstige omstandigheden (>10°C, droog en weinig wind). Met behulp van een batdetector zijn (potentiële) invliegopeningen van vleermuizen in de aanwezige bebouwing nauwlettend in de gaten gehouden. Daarnaast zijn eventueel aanwezige vlieg- en jachtroutes (migratieroutes) en foerageergebieden van vleermuizen in kaart gebracht. Op basis van deze nachtelijke bezoeken is een goede indruk verkregen of aanwezige gebouwen en bomen van belang zijn voor vleermuizen. Op basis van de resultaten is een inschatting gemaakt voor mogelijk vervolgonderzoek in een later stadium (wanneer de ontwikkelingen meer concreet zijn).

Bureauonderzoek

Naast veldonderzoek is gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens van flora en fauna, afkomstig van verspreidingsatlassen (zie literatuurlijst) en overige databanken (onder andere RAVON en waarneming.nl). Deze gegevens zijn in de beschrijving van soortgroepen betrokken.

3.3 Flora

Het voorkomen van de laag beschermde plantensoort Brede wespenorchis (Ffwet tabel 1) is bekend uit een bosschage in het onderzoeksgebied (Milieuatlas gemeente Deventer). Deze soort is echter niet aangetroffen tijdens het veldbezoek (2010). Tijdens het veldbezoek in 2011 zijn enkele aangeplante exemplaren van de laag beschermde Kleine maagdenpalm aangetroffen. Planten die voorkomen op een plaats waar ze aantoonbaar of naar alle waarschijnlijkheid alleen als gevolg van menselijke activiteiten terecht zijn gekomen zijn niet beschermd middels de Flora- en faunawet (Van Heusden en Vreugdenhil 2008).

In de bosschages zijn onder andere de soorten Ruwe berk, Zomereik, Hazelaar, Gewone braam, Amerikaanse eik, Tweestijlige meidoorn, Beuk, Hulst, Zevenblad, Stinkende gouwe, Hondsdraf, Parse dovenetel, Ridderzuring en Kleefkruid aangetroffen. Deze soorten zijn kenmerkend voor bossen en zomen met droge en voedselrijke omstandigheden.

Op de graslanden zijn soorten van voedselrijke en enigszins vochtige omstandigheden aangetroffen. Aangetroffen soorten zijn onder andere Madeliefje, Gewone paardenbloem, Grote weegbree, Scherpe boterbloem, Grote brandnetel, Kroppaar, Veldzuring, Winterakoniet, Stinkende gouwe en Robertskruid.

Naast genoemde soorten zijn veel gecultiveerde planten aanwezig.

Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid wordt niet verwacht dat in het onderzoeksgebied zwaardere beschermde flora (Ffwet tabel 2 en 3) voorkomt. Voor laag beschermde soorten (tabel 1) geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet. Het nemen van mitigerende maatregelen om overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen, is dan ook niet aan de orde.

¹ Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EL&I) en de Zoogdierverseniging.

3.4 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders.

In de aanwezige bebouwing zijn geschikte ruimten (onder andere stootvoegen) aanwezig die kunnen dienen als (ingang naar een) potentiële vaste verblijfplaats van vleermuizen. Tevens zijn in het plangebied bomen met voor vleermuizen potentieel geschikte holten, spleten en scheuren aanwezig die dienst kunnen doen als vaste verblijfplaats van boombewonende vleermuizen. Zie bijlage II voor de betreffende locaties.

Tijdens het nachtelijk vleermuisonderzoek is gelet op de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen. Deze zijn niet aangetroffen. Wel wordt een verblijfplaats van een kolonie Laatvliegers vermoed in de bebouwing lijkend op woonhuizen (zie bijlage III voor de betreffende bebouwing). Daarnaast worden verblijfplaatsen verwacht in de directe omgeving van het Brinkgreventerrein.

Omdat het uitgevoerde onderzoek een oriënterend vleermuisonderzoek betreft (zie ook § 3.1) en gezien het gegeven dat vleermuizen meerdere malen per jaar van verblijfplaats (kunnen) wisselen, kunnen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen echter niet worden uitgesloten. Wanneer de plannen meer concreet zijn en bekend is of en welke bebouwing wordt gesloopt, dient aanvullend vleermuisonderzoek te worden uitgevoerd.

Vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld lanen, rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en kunnen zodoende beschermd zijn.

Tijdens de nachtelijke bezoeken zijn geen vliegroutes van vleermuizen aangetroffen. In het onderzochte gebied zijn ook geen onmisbare lijnvormige structuren aanwezig. Indien gebouwen of groenstructuren verwijderd worden, zijn er voldoende alternatieve opgaande structuren aanwezig die kunnen dienen als oriënterende elementen.

Foeragegebied

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen zijn in nagenoeg het gehele onderzoeksgebied foeragerende Gewone dwergvleermuizen (in 2010 en 2011 in totaal 15-20 exemplaren), Laatvliegers (in 2010 in totaal 3-7 exemplaren, in 2011 in totaal 12-16 exemplaren) en *Myotis spec.*² (in 2011 3 exemplaren) vastgesteld (zie ook bijlage III).

Foeragegebied van vleermuizen is binnen de Flora- en faunawet alleen beschermd als zij onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Hoewel afhankelijk van de uiteindelijke plannen, is in deze situatie naar verwachting geen sprake van onmisbaar foeragegebied.

3.5 Grondgebonden zoogdieren

Steenmarter

Tijdens het nachtelijk onderzoek voor vleermuizen in 2010 is de nachttactieve Steenmarter waargenomen, deze soort is middels de Flora- en faunawet middelhoog

² Naar verwachting hadden we hier te maken met Watervleermuizen.

beschermd (tabel 2). Volgens een mondelinge mededeling van een terreinbeheerder huist er minimaal één Steenmarter op locatie Brinkgreven. De exacte locatie is echter onbekend. Wanneer in de toekomst gebouwen gesloopt gaan worden is het van belang om na te gaan of Steenmarter aldaar een vaste verblijfplaats heeft. Indien dit het geval is dienen mitigerende maatregelen genomen te worden.

Overige soorten

In het plangebied en de directe omgeving is verder een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld, namelijk van Bosmuis, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, Veldmuis, Aardmuis, Mol, Egel, Konijn en Haas. Ook het voorkomen van de niet beschermde Huismuis is te verwachten. Vaste verblijfplaatsen of onmisbaar foerageergebied van zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (met uitzondering van Steenmarter) zijn op basis van terreinkenmerken niet te verwachten.

Bij sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.6 Broedvogels

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen volledige broedvogel-inventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is met name gekeken naar de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Daarnaast is op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd is op 26 augustus 2009 gewijzigd. Dit betreft de nesten van Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstraat, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw.

In de bosschage gelegen aan de noordzijde van het Brinkgreven terrein zijn zes (oude) nestlocaties van Roek aangetroffen. Er zijn echter geen waarnemingen van Roeken gedaan. Uit een mondelinge mededeling van dhr. J. Kloezeman (actief lid van een vogelwerkgroep in Deventer e.o. en woonachtig in de omgeving van Brinkgreven) blijkt dat de betreffende nesten sinds 3 à 4 jaar niet meer in gebruik zijn door Roeken.

Jaarrond beschermde nesten van andere broedvogels zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen is daarom niet nodig.

Algemene broedvogels

In het bosschage en overige groenstructuren in het plangebied zijn broedvogels van bos en struweel aangetroffen en te verwachten zoals Koolmees, Vink, Roodborst, Tjiftjaf, Merel, Houtduif, Boomklever, Ekster, Kraai en Zwartkop.

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord,

ongeacht de datum.

Wanneer in de periode tussen half juli en half november gestart wordt met de werkzaamheden is het van belang om na te gaan of bewoonde nesten van Houtduif aanwezig zijn in de invloedssfeer van de plannen. Houtduif kan namelijk broeden tot half november.

3.7 Overige soorten

Amfibieën en vissen

In het onderzochte gebied is permanent oppervlaktewater aanwezig in de vorm van twee grote vijvers. Tijdens het dagbezoek in 2011 zijn deze vijvers steekproefsgewijs bemonsterd op het voorkomen van vissen en amfibieën. Hierbij zijn alleen de niet beschermde vissen Blankvoorn, Ruisvoorn en Karper aangetroffen. Daarnaast zijn enkele exemplaren van de laag beschermde amfibieën Bastaardkikker en Bruine kikker aangetroffen. Van deze laag beschermde soorten en ook van Gewone pad en Kleine watersalamander is beperkt voortplanting te verwachten in de vijvers. Waterbodembodem, ruigte en strooisellaag wordt mogelijk gebruikt als overwinteringsgebied door de genoemde laag beschermde amfibieën. Voor soorten van tabel 1 geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Het nemen van vervolgstappen is hier niet aan de orde.

Tijdens het veldonderzoek zijn geen waarnemingen gedaan van zwaarder beschermde vis- en amfibieënsoorten. Voor beide soortgroepen ontbreekt geschikt leefgebied/ voortplantingsbiotoop. Aangezien uit de directe omgeving van het onderzoeksgebied ook geen juridisch zwaarder beschermde (Ffwet tabel 2 en 3) amfibieënsoorten bekend (RAVON) zijn, is eventuele overwintering van zwaarder beschermde amfibieën ook niet te verwachten in het onderzoeksgebied.

Reptielen, ongewervelden en weekdieren

Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat er geen reptielen, beschermde dagvlinders, libellen, mieren kevers en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn. Eventuele vervolgstappen zijn niet aan de orde.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Provincie Overijssel (2009a). Omgevingsvisie Overijssel; Visie en uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de provincie Overijssel. Mei 2009, Provincie Overijssel.

Internet

- Deventer.nl; Milieuatlas gemeente Deventer.
- Natura 2000-gebieden; (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Provincie Overijssel (2009b); Kaartmachine behorend bij 'Omgevingsvisie Overijssel'.
<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/omgevingsvisie/omgevingsvisie.html>
- RAVON Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)

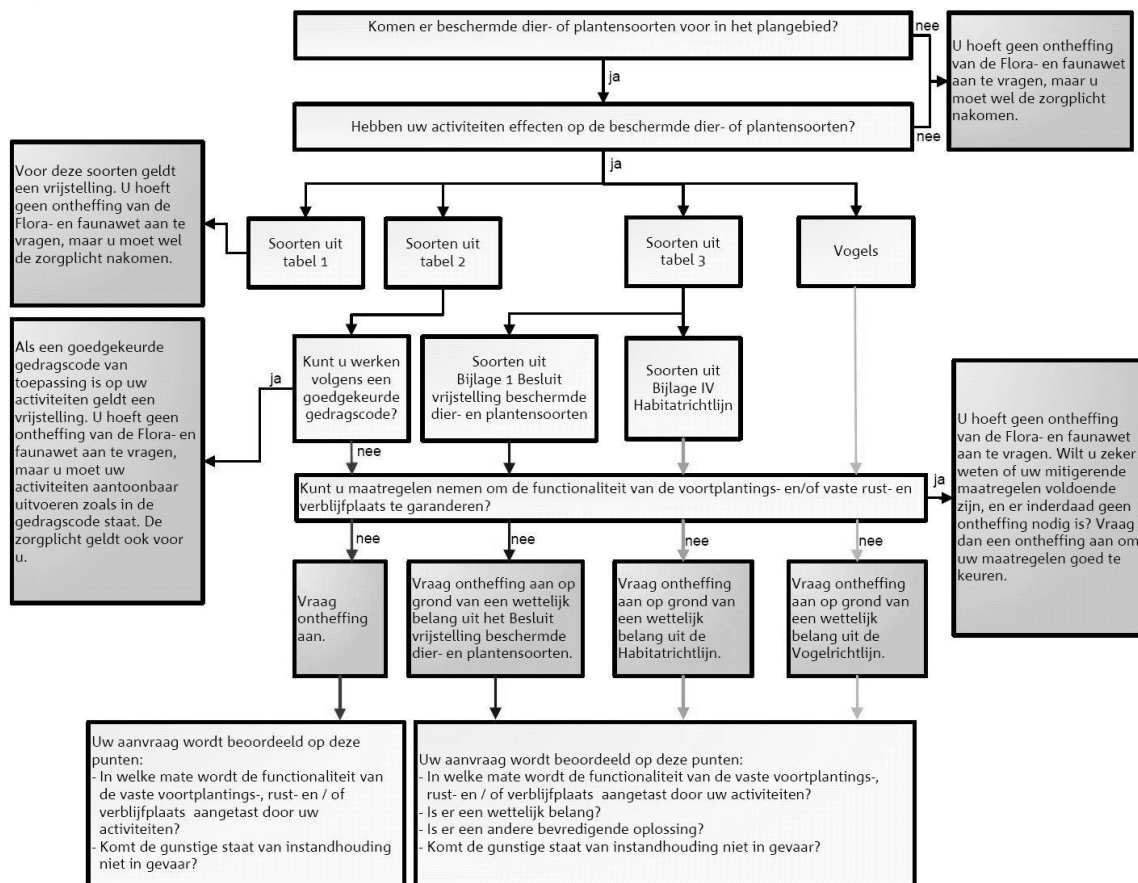
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels³.



Toetsingschema Flora- en faunawet (Dienst Regelingen 2009a).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd (Ministerie van LNV 2004 en 2009). Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus

³ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

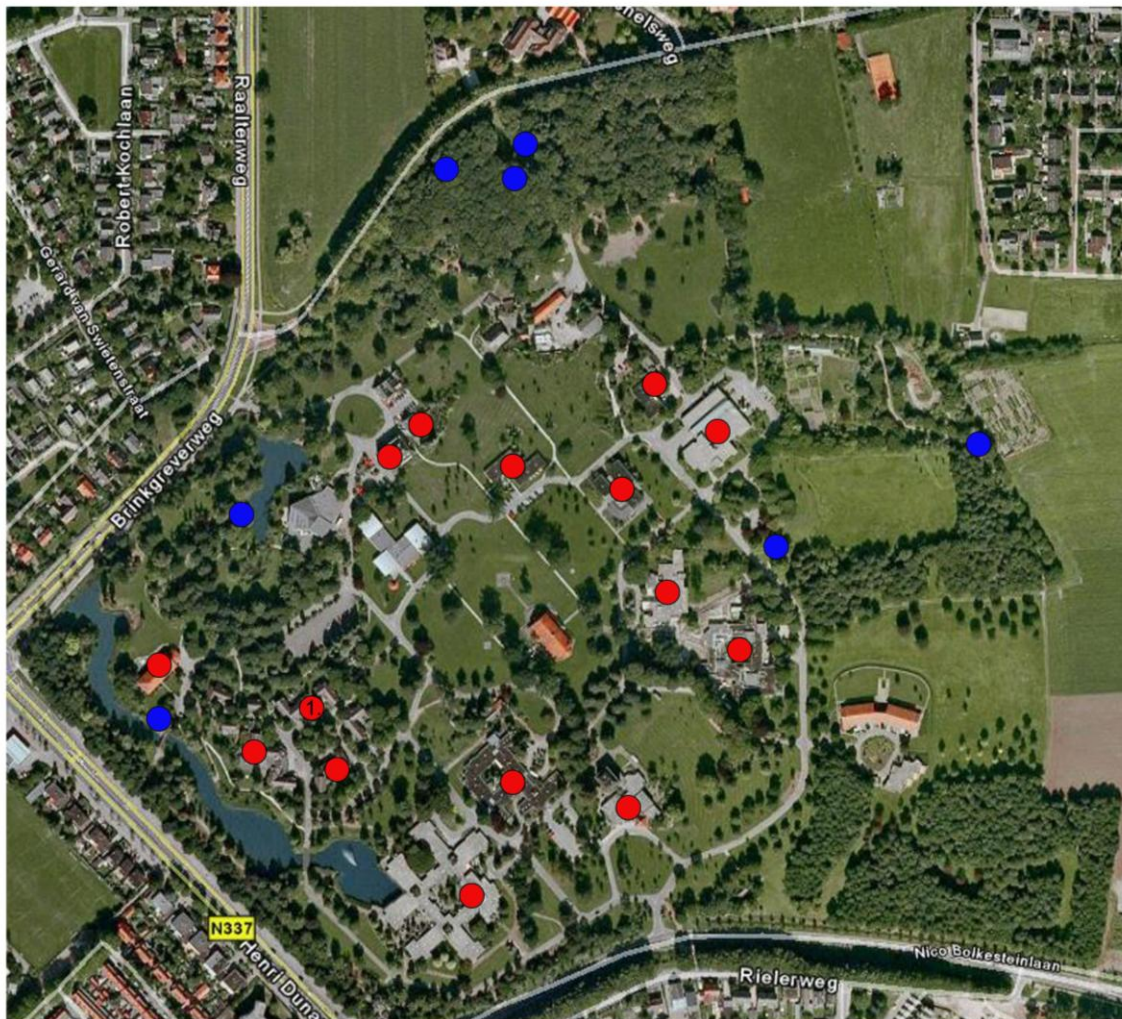
Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

BIJLAGE II: POTENTIËLE VASTE VERBLIJFPLAATSEN VLEERMUIZEN

Quickscan natuurtoets locatie Brinkgreven, Deventer



Vleermuizen

LEGENDA

- Potentiele verblijfplaatsen bebouwing
 - Potentiele verblijfplaatsen bomen
1. Locatie waar mogelijk een kolonie Laatvliegers een verblijfplaats heeft



 Ondergrond

© ECOGROEN ADVIES BV 2011

BIJLAGE III: INVENTARISATIEKAART FOERAGEERGEBIED VLEERMUIZEN

Quickscan natuurtoets locatie Brinkgreven, Deventer



Vleermuizen

LEGENDA

-  Foeragerende Gewone dwergvleermuis(zen)
-  Foeragerende Laatvlieger(s)
-  Foeragerende Watervleermuizen



 Ondergrond